

1 Oirschotseweg

De Oirschotseweg vormt, samen met de Rooiseweg, de oude grens van het natte en droge, het lage en hogere land. Hier waren de omstandigheden het meest gunstig om een nederzetting te stichten. Je hoefde er niet door het zand en ook niet door het moeras. De grond was geschikt om te bemesten en landbouw op de bedrijven en er was voldoende grondwater om een put te slaan voor drinkwater. Er was voldoende bos, hout, aanwezig om te stoken en te bouwen. Herdgangen, in deze buurt zijn, Straten, Aarle, Naasten-Best, Verre-Best en de Vleut. Een herdgang is een groep boerderijen waarvan de schapen gezamenlijk naar de hei gingen met een herder.

2 Spoor

In 1866 werd de spoorlijn Eindhoven – Den Bosch aangelegd. Best kreeg daarmee, naast de al bestaande Steenweg naar Den Bosch, een tweede goede verbinding en werd hiermee steeds aantrekkelijker voor de vestiging van industrieën. Een met grind verharde weg van Oirschot naar Sint-Oedenrode verbond deze twee dorpen met de Steenweg en het spoor.

3 Heuveleindseweg

Deze weg loopt naar de Kriekampse Heide aan de overzijde van het Wilhelminakanaal. Het was een van de wegen waarlangs de schapen liepen richting de hei met hun herder. Langs deze weg, toen nog een zandpad, werden ook heideplaggen of spul als strooisel voor in de stal, aangevoerd. Het werd gebruikt in de potstal zodat het vee op een droge ondergrond stond. Samen met uitwerpselen van het vee werd het als mest op de akkers uitgestrooid.

Tegen het kanaal aan vind je de jonge natte heide ontginningen die, met behulp van kunstmest, plaatsvonden eind 19e eeuw. Dit was tevens het einde van de potstalcultuur. Door de kunstmest was de heidemest niet meer nodig. Heuveleindseweg was de verbinding tussen Aarle naar de Kriekampen, De “Groene Brug” is door de Duitsers in 1944 opgeblazen en nooit meer herbouwd. Bij operatie Market Garden moesten alle bruggen zo snel mogelijk in de handen van onze bevrijders komen.

4 Wilhelminakanaal

De eerste plannen om het kanaal te graven dateren uit 1794. Men wilde een kanaal aanleggen om Tilburg en Eindhoven met de Maas te verbinden. Het duurde echter tot 1910 voordat het plan werd uitgevoerd. In 1919 was Tilburg vanuit het westen bereikbaar via het kanaal. De lengte van het kanaal is 68 km en loopt van rivier de Amer bij Geertruidenberg tot Beek en Donk naar de Zuid Willemsvaart. Het kanaal was gereed in 1923 en heeft 5 sluizen, een breedte van 25 tot 42 meter en een diepgang van 1,9 tot 3,0 meter.

5 Miekoeksebrug

De naam van de bekende Miekoeksebrug in Oirschot komt van de verkoopster Mie die koeken verkocht tijdens de bouw en het graven van het kanaal.

6 Landschotse Heide

Dit stiltegebied van 239 ha bestaande uit heide en vennen ligt tussen Middelbeers en Vessem en is eigendom van Brabants Landschap. Er zijn veel mooie wandelingen uitgezet. Tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikten de Duitsers dit gebied als oefenterrein om hun op scherp staande bommen na terugkeer alsnog te lozen.

7 Vessem

In Vessem is in 2015 een monument van de oud-Burgemeester Smulders onthuld. Deze burgemeester is door de Duitsers geëxecuteerd op 20 april 1945 tijdens de dodenmars. Hij weigerde de namen door te geven van jonge mannen die voor de Duitsers in Zeeland moesten gaan werken. In 1946 werd zijn weduwe Truus Smulders-Belien de eerste vrouwelijke burgemeester (van Nederland) van Oost-West en Middelbeers.

8 Beatrixkanaal

Op 15 juli 1930 is men gestart met het graven van het kanaal met machines. In 1933 is twee derde deel van het werk af maar al het geld was op. Met behulp van de inzet van de werkverschaffing kwam het in mei 1940 alsnog af. In 1944 bliezen de Duitsers alle 4 bruggen op om de geallieerden te stoppen. In september 1946 is alles weer hersteld.

9 Bata en Batadorp

In 1934 kocht de van oorsprong uit Tsjechië afkomstige Thomas Bata 660 hectare voor 1 dubbeltje per vierkante meter grond van Best. Er moesten te veel invoerrechten betaald worden voor zijn schoenen en dus ging hij ze liever zelf hier maken. In Nederland waren toen al tientallen Bata winkels. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog werkten er 2500 mensen in Best. In Best en omgeving waren voldoende arbeidskrachten te vinden. Er waren veel arme keuterboertjes met grote gezinnen. Ook katholieke boerendochters, zeer tot ongenoegen van de bewoners en de pastoor, traden in dienst van de Bata. Rondom de fabrieken ontstond een geheel eigen dorp. Over de hele wereld bouwde Bata volgens hetzelfde plan fabrieken en een dorp. In 1971 verloren veel werknemers hun baan doordat er in de lageloonlanden veel goedkoper geproduceerd kon worden. En in 1978 verkocht Bata aan Best een deel van de gebouwen en de grond voor 19 miljoen gulden. Anno 2013 worden er nog veiligheidsschoenen en sokken vervaardigd. De Batafabrieken en het Batadorp zijn inmiddels cultuur-historisch erfgoed. Sinds 2016 is een deel van het Batadorp aangewezen als beschermd dorpsgezicht. In de Batafabrieken zitten nu vele kleine bedrijven. Er is een permanente tentoonstelling ingericht door Erfgoedvereniging Dye van Best bij de ingang van de Batawinkel. Tijdens de openingsuren van de winkel is dat gratis te bezichtigen.

10 Wilhelminadorp

Het Wilhelminadorp kwam na de Tweede Wereldoorlog pas echt tot bloei na de bouw in 1947 van een nieuwe ijzeren brug. Van 1944 tot 1947 maakte men illegaal gebruik van de spoorbrug of men ging met het pondje, nadat in 1944 door de Duitsers de bruggen bij de Bata en Aarlese Brug (Groene Brug) waren opgeblazen. Er kwamen 8 noodwoningen (bestaan inmiddels niet meer) en daarna werd gestart met de bouw van 280 stenen woningen. Er kwam steeds meer behoefte aan woningen doordat de industrie veel vraag had naar arbeiders. De Antonius Kerk werd in 1950 opgeleverd. Pastoor Dufhauss had tot die tijd een noodkerk. Het Wilhelminadorp groeide uit tot wat het nu is.